

5. RAŠYMO GEBĖJIMŲ LAVINIMAS

Platus informacinių priemonių naudojimas šiuolaikinėje visuomenėje didina kiekvieno asmens rašymo kompetencijos svarbą, nes vis daugiau informacijos turime pateikti raštu, institucijų ir asmenų tarpusavio bendravimas ir bendradarbiavimas taip pat vyksta raštu. Šiuolaikiniam žmogui svarbu mokėti rašyti ne tik gimtąja, bet ir užsienio kalba.

Rašymas – tai kalbinės veiklos rūšis, kai kalbos vartotojas kuria rašytinį tekstą siekdamas kokio nors tikslo tam tikroje situacijoje. Rašant tekstą svarbu ne tik perteikti norimą prasmę, bet ir tinkamai parinkti kalbos priemones bei taikyti tinkamas rašymo strategijas.

Rašymo strategijos apima tris pagrindinius rašymo proceso etapus: pasirengimą, komponavimą ir redagavimą. Rengiantis rašymui, generuojamos mintys, renkama informacija, planuojama, numatoma teksto struktūra, išdėstymas ir pan. Komponuojant kuriamas pirmasis rišlaus teksto variantas, jis vėliau peržiūrimas, tikrinamas, perrašomas, taisomas ir pan., kol sukuriamas galutinis variantas, kuris vėliau redaguojamas ir gali būti pateikiamas vertinti. Komponuojant tekstą, rašančiajam gali prireikti koreguoti turimą planą, o redaguojant tekstą gali tekti ieškoti papildomos informacijos, taiklesnio pavyzdžio ar pan.

Rašymas yra kognityvinė veikla, rašymo procesai neatsiejamai susiję su mąstymo ir problemų sprendimo procesais, taigi rašymo kompetencijos gerinimas padeda tobulinti ir asmens bendruosius gebėjimus – analitinį mąstymą, nuoseklų argumentavimą ir pan.

Rašymas užsienio kalba, savaime suprantama, yra sudėtingesnis procesas, nei rašymas gimtąja kalba, nes mes negalime visiškai laisvai disponuoti kalbinės raiškos priemonėmis. Mokyti rašyti užsienio kalba yra ilgas ir daug laiko bei pastangų reikalaujantis procesas. Tačiau galime paieškoti įvairių būdų, kaip lavinti rašymo gebėjimus, kaip padaryti, kad rašymo mokymosi procesas būtų įdomus ir malonus.

- Kaupkite savo rašto darbų pavyzdžius viename aplanke – ilgainiui pamatysite, kaip jūsų tekstai tobulėja, galėsite pasidžiaugti daroma pažanga.
- Stenkitės rašyti nuolatos, patartina po truputį kas dieną. Taip jūs įgysite naują įprotį, rašymas jums taps natūraliu įpročiu, kasdieniu užsiėmimu, kuris duos teigiamų rezultatų.
- Pasirinkite aktualią temą ir įdomią užduotį. Jei mokotės iš vadovėlio, raskite patinkančią temą ir atlikite rašymo užduotis pagal pateiktas instrukcijas. Jei mokotės savarankiškai be vadovėlio, rašykite apie savo patirtį – ką veikiate, ką matote ar girdite aplinkoje, kas vyksta jūsų gyvenime. Jei rašysite vakarais, aprašykite savo dieną – ką veikėte, kas nutiko, su kuo bendravote, kaip jautėtės. Tokia kasdienė rašymo veikla bus jūsų dienoraštis užsienio kalba, kuris ne tik padės apmąstyti patirtus įvykius, bet ir suteiks galimybę pasimokyti reikšti mintis užsienio kalba.
- Jei nusibos rašyti apie save, sugalvokite kokią nors istoriją, fantazuokite. Pabandykite papasakoti tą pačią istoriją skirtingų asmenų požiūriu, pvz., vairuotojo, viršijusio greitį, automobilio keleivio ir kelių policininko.
- Būkite pasirengę rašyti kelis juodraščius. Parašę pirmąjį teksto variantą, atidėkite jį į šalį ir sugrįžkite po kurio laiko. Iš karto pamatysite, ką norite keisti, taisyti, tobulinti arba ką reikia pridėti, papildyti, išplėsti.
- Naudokitės žodynais, gramatikos žinynais, jei norite pasitikslinti, ar teisingai vartojate leksines ir gramatines raiškos priemones. Naudokitės internetiniais mokomaisiais ištekliais, kuriuose apstu praktinių patarimų ir pavyzdžių, kaip rašyti įvairių žanrų tekstus – nuo

atvirukų, sveikinimų ar asmeninių laiškų iki rašinių, pranešimų ar dalykinių laiškų.

- Parašytą tekstą duokite paskaityti kolegai, draugui, šeimos nariui. Skaitytojo vertinimas ir komentaras padės patobulinti tekstą – ir prasmės raišką, ir kalbos taisyklingumą.
- Pabandykite susirasti susirašinėjimo partnerių užsienyje. Nuolatinis ilgai trunkantis bendravimas ir susirašinėjimas apie jums ir jūsų draugams rūpimus dalykus bus ne tik naudingas, bet ir malonus.
- Išnaudokite socialinių medijų teikiamas galimybes. Paieškokite internetinių svetainių, kurios suteikia sąlygas bendrauti, reikšti nuomonę, kalbėtis jums reikiama užsienio kalba. Tinklaraščių (*blogų*) kūrimas užsienio kalba taip pat gali būti naudinga ir įdomi veikla.
- Na, o jeigu jūsų kalbos mokėjimo lygis gana neaukštas, pradėkite nuo paprasčiausios rašymo veiklos – sąžiningai ir kruopščiai atlikite pratimus raštu, kurių apstu užsienio kalbos vadovėliuose bei internetinėse svetainėse.
- Vertimas raštu į užsienio kalbą – taip pat tinkama būdas pradėti mokytis rašyti. Pradėkite nuo atskirų sakinių vertimo. Vėliau pereikite prie trumpų tekstukų – dialogų, laiškų, pranešimų, naujienų ir pan.
- Prieš imdamiesi kokios nors rašymo užduoties, pvz., parašyti gyvenimo aprašymą (CV) ar laišką, susiraskite tokio paties teksto tipo pavyzdžių ir juos atidžiai išanalizuokite. Išstudijuokite teksto struktūrą bei kalbinę raišką – žodyną, gramatines konstrukcijas. Atkreipkite dėmesį į tai, kaip tekstas pradedamas, kaip dėstomas pagrindinis turinys, kokia pabaiga. Pasibraukite naudingas frazes, užsirašykite jas, kad ateityje, prireikus, galėtumėte jas pavartoti, kai rašysite panašaus pobūdžio tekstus.

Literatūra:

Ramonienė, M., Brazauskienė, J., Burneikaitė, N., Daugmaudytė, J., Kontutytė, E., Pribušauskaitė, J. Lingvodidaktikos terminų žodynas, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012.

http://www.elibrary.lt/resursai/Leidiniai/Mokslotyros_institutas/Liekis/Ak_Edukologija/Edukologija_20.pdf Žiūrėta 2013 gegužės mėn.

<http://english-tonight.com/8-tips-to-improve-english-writing-skills/> Žiūrėta 2013 gegužės mėn.

<http://www.myenglishteacher.eu/blog/6-ways-to-improve-your-english-writing-skills/> Žiūrėta 2013 gegužės mėn.